

Κυκλική οικονομία: η Επιτροπή έλαβε μέτρα κατά πέντε κρατών μελών με σκοπό τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων

Βρυξέλλες, 12 Νοεμβρίου 2021

Η ετήσια παραγωγή αποβλήτων από όλες τις οικονομικές δραστηριότητες στην ΕΕ ανέρχεται σε 2,5 δισεκατομμύρια τόνους, ή 5 τόνους κατά κεφαλή ετησίως, ενώ κάθε πολίτης παράγει σχεδόν μισό τόνο αστικών αποβλήτων. Στο σχέδιο δράσης της για την κυκλική οικονομία, η Επιτροπή έχει χαράξει μια πορεία για τη σημαντική μείωση της παραγωγής αποβλήτων και οι κανόνες της ΕΕ θέτουν ως στόχο τη μείωση του ποσοστού των αστικών αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής στο 10 % έως το 2035.

Στην ΕΕ, η νομοθεσία και η πολιτική για τα απόβλητα έχουν οδηγήσει σε σημαντικές βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων· τονώνουν την καινοτομία μέσω της χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης των αποβλήτων, περιορίζουν τη χρήση της υγειονομικής ταφής και παρέχουν κίνητρα για αλλαγή στη συμπεριφορά των καταναλωτών. Η [οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα](#) και η [οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων](#) της ΕΕ περιέχουν ένα σύνολο κανόνων που αποσκοπούν στην πρόληψη και τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προκαλούνται από την παραγωγή και τη διαχείριση των αποβλήτων.

Η Επιτροπή εργάζεται συνεχώς για τον εκσυγχρονισμό των εν λόγω κανόνων, ώστε να είναι κατάλληλοι για την κυκλική οικονομία και την ψηφιακή εποχή. Στο πλαίσιο αυτής της φιλοδοξίας, η Επιτροπή θα προτείνει τις προσεχείς ημέρες τη μεταρρύθμιση των κανόνων της ΕΕ για τις μεταφορές αποβλήτων στο εξωτερικό, ώστε να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ δεν εξάγει σε τρίτες χώρες τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ως προς τα απόβλητα.

Παράλληλα, η Επιτροπή παρέχει συνεχή στήριξη στα κράτη μέλη για την ορθή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, χρησιμοποιώντας τις εξουσίες της σχετικά με την επιβολή της νομοθεσίας, όπου είναι αναγκαίο. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τη διαφύλαξη της υγείας των πολιτών της ΕΕ και τη διατήρηση ενός καθαρού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, σήμερα η Επιτροπή έλαβε νομικά μέτρα κατά **της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Ελλάδας και της Σλοβακίας** για μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα —την [οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα](#) και την [οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων](#). Τα εν λόγω πέντε κράτη μέλη καλούνται να εξασφαλίσουν κατάλληλη επεξεργασία των αποβλήτων πριν από την υγειονομική ταφή. Στην περίπτωση της Ρουμανίας, η Επιτροπή αποφάσισε επίσης να παραπέμψει μια πρόσθετη υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω μη συμμόρφωσης με την οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων.

Τα σημερινά **μέτρα επιβολής της νομοθεσίας που έλαβε η Επιτροπή** στηρίζουν τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία και συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας από τις δυσμενείς επιπτώσεις της ρύπανσης από τα απόβλητα, σύμφωνα με τη [φιλοδοξία για μηδενική ρύπανση](#) που έχει θέσει η Επιτροπή. Η μη ορθή επεξεργασία των αποβλήτων μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία και το νερό, το έδαφος και τον αέρα μας. Οι επικίνδυνες ουσίες που περιέχονται στα απόβλητα θα μπορούσαν να μολύνουν το πόσιμο νερό και το έδαφος.

Η [οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα](#) θέτει ορισμένες βασικές αρχές **διαχείρισης των αποβλήτων** και θεσπίζει την [ιεράρχηση των αποβλήτων στην ΕΕ](#). Σύμφωνα με την εν λόγω ιεράρχηση, η επεξεργασία των αποβλήτων θα πρέπει να ακολουθεί τα εξής στάδια: πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση, διάθεση. Η υγειονομική ταφή είναι η λιγότερο προτιμητέα επιλογή και θα πρέπει να περιορίζεται στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό. Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, η διάθεση αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής θα πρέπει να καταργηθεί σταδιακά και, όπου είναι αναπόφευκτη, πρέπει να ελέγχεται επαρκώς, ώστε να είναι ασφαλής για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, το 2018, το 24 % του συνόλου των αστικών αποβλήτων που παράγονται στην ΕΕ εξακολουθούσε να καταλήγει σε χώρους υγειονομικής ταφής. Η [οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων](#) θέτει αυστηρές λειτουργικές απαιτήσεις για τους χώρους

υγειονομικής ταφής και προβλέπει να υποβάλλονται τα απόβλητα σε κατάλληλη επεξεργασία πριν από την υγειονομική ταφή.

Επιπτώσεις στην υγεία και στο περιβάλλον

Λόγω της μη ορθής εφαρμογής της οδηγίας για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις της **Ρουμανίας, της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Ελλάδας και της Σλοβακίας** ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επικαλεστούν όλες τις διατάξεις της οδηγίας, με αποτέλεσμα:

- υψηλότερο κίνδυνο για την υγεία των πολιτών, ιδίως σε σχέση με το άσθμα, τις εκ γενετής ανωμαλίες και τα ελλιποβαρή νεογνά·
- πιο μολυσμένο περιβάλλον, ιδίως όσον αφορά τα επιφανειακά ύδατα, τα υπόγεια ύδατα, το έδαφος και τον αέρα. Για παράδειγμα, τα οργανικά απόβλητα —που αποτελούν μεγάλο μέρος των αστικών αποβλήτων— όταν αποσυντίθενται παράγουν επιβλαβή αέρια (CO₂ και μεθάνιο)·
- επιπλέον, όταν ανακυκλώσιμα απόβλητα διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής, τα υλικά χάνονται αδικαιολόγητα από την οικονομία της Ευρώπης.

Όταν η υγειονομική ταφή δεν μπορεί να αποφευχθεί, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι μόνο τα απόβλητα που έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής. Το Δικαστήριο της ΕΕ, [στην απόφασή του της 15ης Οκτωβρίου 2014](#), αποφάνθηκε περαιτέρω ότι η **επεξεργασία των αποβλήτων πριν από την υγειονομική ταφή** δεν μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή, αλλά πρέπει να είναι η πλέον κατάλληλη για τη μείωση, στο μέτρο του δυνατού, των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία. Μελέτες και έρευνες που δρομολόγησε η Επιτροπή αποκάλυψαν ότι αρκετοί χώροι υγειονομικής ταφής παρουσίαζαν ελλείψεις όσον αφορά την απαίτηση αυτή στα πέντε προαναφερθέντα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή απέστειλε σήμερα προειδοποιητικές επιστολές στη **Βουλγαρία, στην Κροατία, στην Ελλάδα, στη Ρουμανία και στη Σλοβακία** και τις κάλεσε να εφαρμόσουν ορθά την οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων και την οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα. Στη Βουλγαρία, οι μελέτες αποκάλυψαν ελλείψεις σε όλους τους χώρους στους οποίους πραγματοποιήθηκε επίσκεψη. Σε 52 χώρους υγειονομικής ταφής, τα απόβλητα δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία που να περιλαμβάνει επαρκή επιλογή ροών αποβλήτων. Στην Κροατία, οι μελέτες αποκάλυψαν ελλείψεις σε όλους τους χώρους στους οποίους πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και ότι τα αστικά απόβλητα διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς καμία επεξεργασία. Για την Ελλάδα, οι μελέτες αποκάλυψαν την έλλειψη επαρκών εγκαταστάσεων επεξεργασίας στη χώρα και ανεπαρκή χωριστή συλλογή. Όσον αφορά τη Ρουμανία, οι μελέτες αποκάλυψαν ελλείψεις σε όλους τους χώρους στους οποίους πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και ότι τα περισσότερα απόβλητα διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς καμία επεξεργασία. Στη Σλοβακία, διαπιστώθηκαν επίσης ελλείψεις σε όλους τους χώρους στους οποίους πραγματοποιήθηκε επίσκεψη. Τα απόβλητα διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς κατάλληλη επεξεργασία σε 111 χώρους υγειονομικής ταφής στη Σλοβακία, καθώς δεν υπάρχουν επαρκείς εγκαταστάσεις για να εξασφαλίσουν την επιλογή διαφορετικών ειδών αποβλήτων.

Επιπλέον, σε χωριστή υπόθεση όσον αφορά τη **Ρουμανία**, 109 χώροι υγειονομικής ταφής έπρεπε να κλείσουν και να αποκατασταθούν έως τις 16 Ιουλίου 2009, σύμφωνα με την οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων. Στις 18 Οκτωβρίου 2018 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπίστωσε ότι η Ρουμανία παρέβη τις υποχρεώσεις της όσον αφορά 68 χώρους υγειονομικής ταφής. Παρά την κάποια πρόοδο, η Ρουμανία δεν έχει συμμορφωθεί πλήρως με την απόφαση του Δικαστηρίου, καθώς 42 χώροι υγειονομικής ταφής δεν έχουν ακόμη κλείσει και για πολλούς από αυτούς δεν έχουν ακόμη προγραμματιστεί οι αναγκαίες εργασίες για την αποκατάστασή τους. Παρόμοιες διαδικασίες επί παραβάσει βρίσκονται σε εξέλιξη σε σχέση με τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Ιταλία και τη Σλοβενία.

Ιστορικό

Όπως κατοχυρώνεται στις Συνθήκες της ΕΕ, η διαδικασία επί παραβάσει προβλέπει ότι η Επιτροπή μπορεί να κινεί νομικές διαδικασίες κατά κρατών μελών που δεν διασφαλίζουν την έγκαιρη και ορθή μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό τους δίκαιο.

Θεσπίζονται περιβαλλοντικοί κανόνες για την αποφυγή επιβλαβών επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τόσο τα πλέον πρόσφατα υγειονομικά και τεχνικά στοιχεία όσο και το πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου υφίστανται. Η πλημμελής εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών πολιτικών έχει περιβαλλοντικό, οικονομικό και κοινωνικό κόστος για την κοινωνία και δημιουργεί άνισους όρους ανταγωνισμού για τους οικονομικούς φορείς.

Η διαχείριση των αποβλήτων με περιβαλλοντικά ορθό τρόπο και η χρήση των δευτερογενών υλικών που περιέχουν αποτελούν βασικά στοιχεία της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ. Η νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα επιδιώκει να ενθαρρύνει την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, να καθορίσει

απαιτήσεις ποσοστού επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης για επιλεγμένες ροές αποβλήτων, να ελαχιστοποιήσει τη διάθεση σε συμμορφούμενους χώρους υγειονομικής ταφής και να εξαλείψει τη διάθεση σε μη συμμορφούμενους χώρους υγειονομικής ταφής. Τα οφέλη του [σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία](#), ενός από τα βασικά δομικά στοιχεία της [Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας](#), δεν μπορούν να αξιοποιηθούν πλήρως όσο εξακολουθούν να υφίστανται παράνομες πρακτικές υγειονομικής ταφής.

Για περισσότερες πληροφορίες:

[Διαδικασία επί παραβάσει](#)

[Επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ: Οφέλη και επιτεύγματα](#)

[Μελέτη για την αξιολόγηση των οφελών που προκύπτουν από την επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ](#)

[Μελέτη: Το κόστος της μη εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ](#)

Όσον αφορά τις βασικές αποφάσεις της δέσμης παραβάσεων του Οκτωβρίου 2021, βλ. [MEMO](#).

IP/21/5649

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Vivian LOONELA](#) (+32 2 296 67 12)

[Daniela STOYCHEVA](#) (+32 2 295 36 64)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)